

УДК 336.143.23

МЕХАНІЗМИ ЗАЛУЧЕННЯ ГРОМАДСЬКОСТІ ДО МІСЬКОГО УПРАВЛІННЯ

Шваюк Юліана Олегівна,

здобувач вищої освіти спеціальності 281 Публічне управління та
адміністрування

Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв, Україна

***Анотація:** розглянуто значення участі громадян у процесах прийняття рішень для розвитку демократичного суспільства. Визначено, що соціальний діалог на важливі теми сприяє зростанню довіри громадян до своїх представників і зміцнює легітимність прийнятих рішень. Описано різні механізми та інструменти громадської участі, такі як запит на інформацію, петиції, громадські слухання та референдуми, які дозволяють громадянам активно впливати на рішення, що стосуються їхніх громад.*

***Ключові слова:** громадянське суспільство, механізми та інструменти, рішення, державна влада, місцева влада.*

Участь громадян у процесах прийняття рішень є основою функціонування та розвитку справжнього демократичного суспільства, адже завдяки їй відбувається соціальний діалог із найважливіших питань. Громадяни частіше сприймають рішення і довіряють своїм представникам, коли відчують, що мають змогу висловитись під час політичних обговорень щодо важливих питань та рішень [4]. Свідоме й активне громадянське суспільство вимагає від влади бути соціально підзвітною.

Механізми та інструменти розвитку активного громадянства актуалізують нові можливості у здійсненні права самостійно вирішувати нагальні проблеми своїх громад, враховуючи регіональні, соціальні, культурні, духовні та інші особливості [2]. Інструменти громадської участі – це нормативні акти, затверджені органом місцевого самоврядування для того, щоб мешканці громади могли певним чином впливати на прийняття рішень органів місцевого самоврядування та розвиток громади. До них відносять: запит на інформацію, звернення громадян, електронна петиція, колективні звернення, мирні зібрання, громадські слухання, соціологічні опитування, місцеві вибори, місцевий референдум та інші [1].

Існують різні форми участі громадськості залежно від потенціалу громадського впливу на рішення. Ці форми включають: інформування громадськості шляхом надання інформації, яка допоможе їм зрозуміти проблеми, варіанти та рішення; консультації з громадськістю для отримання їх відгуків щодо альтернатив або рішень; залучення громадськості, щоб переконатися, що її проблеми враховуються протягом усього процесу прийняття рішень, зокрема під час розробки критеріїв і варіантів прийняття рішень; співпраця з громадськістю для розробки критеріїв прийняття рішення та альтернатив, а також визначення кращого рішення; розширення повноважень

громадськості шляхом передачі повноважень щодо прийняття остаточних рішень у їхні руки [5].

Відповідно до вітчизняного законодавства [3] громадська участь на рівні територіальної громади може приймати різні форми, і кожна з них має свої особливості та зміст, а також здійснюється за допомогою різних інструментів.

Пропозиція – звернення громадян, де висловлюється порада, рекомендація щодо діяльності органів державної влади і місцевого самоврядування, депутатів усіх рівнів, посадових осіб, а також висловлюються думки щодо врегулювання суспільних відносин та умов життя громадян, вдосконалення правової основи державного і громадського життя та інших сфер діяльності держави і суспільства.

Електронна петиція – це особлива форма колективного звернення громадян до Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, органу місцевого самоврядування. Електронна петиція є одним із інструментів електронної демократії.

Громадські слухання – це колективні зустрічі громадян з представниками місцевої влади, на яких обговорюються та ухвалюються пропозиції щодо вирішення актуальних проблем міста, громади.

Місцевий референдум є формою прийняття територіальною громадою рішень з питань, що належать до відання місцевого самоврядування, шляхом прямого голосування.

Референдум є способом вирішення актуальних питань державного і місцевого значення. Народ або громада шляхом голосування безпосередньо може реалізувати свою суверенну владу. Таким чином, відбувається реалізація принципу народного суверенітету, який є засадою конституційного ладу, а народ і територіальна громада в такий спосіб може вирішувати нагальні питання розвитку держави і громади.

Місцеві збори - це форма демократичного участі громади в процесі управління муніципалітетом. Це зустрічі або зібрання місцевих мешканців, які проводяться з метою обговорення важливих питань, що стосуються місцевого громадського життя та прийняття рішень.

Колективне звернення - це форма вираження громадської думки або певної позиції групи людей щодо певного питання або проблеми. Це може бути письмове або усне звернення, яке підписане групою осіб або представниками спільності, організації або колективу.

Використання інструментів громадської участі на рівні територіальної громади має переваги з різних поглядів. По-перше, це створює можливість для громадян активно брати участь у процесі прийняття рішень, які впливають на їхнє життя, і сприяє формуванню демократичного середовища. Це підвищує легітимність ухвалених рішень і довіру до органів влади. Далі, громадська участь дозволяє враховувати різноманітність поглядів, досвід та потреби громади, що призводить до більш обґрунтованих і ефективних рішень, що в свою чергу покращує якість життя і задовольняє потреби громадян. Крім того, залучення громадськості до процесу прийняття рішень сприяє активізації громадянського суспільства, сприяє взаємодії, співпраці та взаєморозумінню,

що сприяє формуванню відповідального громадянського суспільства та розвитку громадських ініціатив. Загалом, впровадження інструментів громадської участі на рівні територіальної громади сприяє будівництву демократичного суспільства, покращенню якості життя громадян і сталому розвитку. Однак ефективність участі громадськості частково залежить від їх бажання та здатності до участі в процесі прийняття рішень. Тому важливо, щоб державні установи сприяли розвитку навичок участі громадськості.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про доступ до публічної інформації» від 13 січня 2011 року, № 2939-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text>
2. Механізми та процедури залучення громадськості до прийняття рішень. URL: <https://nads.gov.ua/nads-u-mezhah-povnovazhen-rozglyanulo>
3. Офіційний вебпортал парламенту України. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>
4. Проект Ради Європи «Зміцнення стійкості демократичних процесів через громадську участь під час війни та в післявоєнний період». URL: <https://www.coe.int/uk/web/kyiv/promoting-civil-participation-in-democratic-decision-making-in-ukraine>
5. Public Participation Guide: Introduction to Public Participation. URL: <https://www.epa.gov/international-cooperation/public-participation-guide-introduction-public-participation>

***Abstract:** The significance of citizen participation in decision-making processes for the development of a democratic society is discussed. It is determined that social dialogue on important topics contributes to the growth of citizens' trust in their representatives and strengthens the legitimacy of decisions made. Various mechanisms and tools of public participation, such as requests for information, petitions, public hearings, and referendums, which allow citizens to actively influence decisions affecting their communities, are described.*

***Keywords:** civil society, mechanisms and tools, solutions, state power, local power.*

Науковий керівник:

Шишпанова Н. О.

*кандидат економічних наук, доцент, доцент
кафедри публічного управління та адміністрування
і міжнародної економіки,
Миколаївський національний аграрний університет*